

זיקוקין דנורא

כתבי הרה"ח רבי מאיר בערנשטיין זצ"ל הי"ד

מאמר ד' בסדרה

על הרה"ח רבי מאיר שלמה בערנשטיין זצ"ל הי"ד מגדולי חסידי קארלין סטאלין כבר כתבנו ב"נחלת צבי" גליון ו' עמ' ע"א עיי"ש.

(א) לאדמו"ר הזקן זצ"ל באו פ"א שלשה מתנגדים לתהות על קנקנו, ובין הדברים אמר להם, אז מען וועט אהין קימען אויף יענעם עולם לדין, וישאלו לכל אחד מכם, למדת תורה? וישיב הן, התפללת? הן, עסקת במצוות? הן וכו', ממילא יפסקו לו תיכף גן עדן, וכן להשני והשלישי, אבל כשאני אבוא לדין וישאלו אותי מה הי' לי להטעות כל העולם אחרי ולבטלם מתורה ותפלה וכו' וממילא יפסקו לי תיכף גיהנם, ואשאל להב"ד של מעלה רק אם זה רצון העליון כי מעולם לא הורגלתי לעבור על רצונו, וכשיאמרו לי שזה הוא רצונו אזי אלך תומ"י בשמחה לגיהנם, וזה פי' הפסוק גם כי אלך בגיא צלמות לא אירא רע כי אתה עמדי.

(ב) כשהי' אדמו"ר ז"ל בפייטערקאוו ורצו הקאמפאניע לדבר עמו, ושאל אם יש אצלם אהבת חברים, ואמרו לו שכ"א הולך לעצמו, אמר א"כ אין לי מה לדבר עמכם, ופעם אמר להם אם אין שום איש לדבר עמו הם עצים ועצמות ופלעקר אם אינם מתאגדים יחד.

(ג) כשהיה עוד צעיר לימים נכנס אביו ז"ל עם המשלוח מנות לאדמו"ר הזקן זצ"ל והוא נשא את המשלוח מנות על ידו, אח"כ אמר לו אביו זצ"ל אה, מה מאוד נכבד השליח ששלחת עמו המשלוח מנות, אח"כ אמר להילד איזה מתנה אתן לך, כסף וזהב ואבנים טובות ומרגליות זה הכל לכולם הוא נחשב בעיניו, רק אתן לך מתנה ארץ ישראל יודין פאר חסידים.

(ד) הרה"ק הקארלינער זצ"ל אמר, דער גרעסטער מופת איז אריין צי ברענגען אין איוד אהאר אידישקייט.

(ה) מהר"א הגדול זצ"ל ומקיים אמונתו לישיני עפר, דער אויבישטער האלט אויף דיא אמונה וואס דיא ישיני עפר האבין אריין גיבראכט אין אידן.

(ו) שאלו לאדמו"ר הזקן זצ"ל על נוסח התפלה, והשיב שקבל הנוסח מאביו זצ"ל, ואביו מהקארלינער, והקארלינער מהר"א הגדול זצ"ל, והוא היה נתיב לא ידעו עיט (כך סיפר ר' ישראל בנימין).

(ז) אביו זצ"ל הסטולינער פי', תיפח רוחן של מחשבי קיצין, אותם החושבים שכבר עשו קוצו של יו"ד.

(ח) אצל אדמו"ר הזקן זצ"ל נמצאו על כותל המזרחי טיפות דם אחר התפלה, בכל כך כוחות התפללו, ואצל הסטולינער זצ"ל האט מען זיך צי לייגט אינטער דיא באנק נאך דיא שמו"ע צי דערכאפין דעם חיות. מפי ר' ישראל בנימין.

(ט) מאדמו"ר (שליט"א) [זי"ע] מה שאמר לרב אחד, כ"א צריך לראות במה הולך הזמן, והראה לו האברבנאל על פס' ואת להט החרב המתהפכת לשמור את דרך עץ החיים, שזה הוא הצרות והדאגות שסבבוהו מבניו מהריגת הבל, וזה הי' סיבה שנטרד ולא הי' יכול לבוא למטרת האמת, והעצה הוא שכ"א צריך לדעת על כל מה שעובר עליו, שזה הוא לו לנסיון, ועי"ז לא יפול כלום בכל מה שעובר עליו.

(י) רבי אברהם אשר ע"ה סיפר מרבי צבי נכד הריב"ש זצקל"ה, איך שגלל את עצמו על בטנו מציון של רבי יוחנן הסנדלר עד מערת הלל הזקן.

(יא) חמי רבי אשר ע"ה שמע מרבי שמואל העלר ששמע מספרדי שנהג בחמור שרכב עלי' האור החיים הק' זצ"ל, כשהגיע האוה"ח הק' לכפר מירון סמוך להר שעולים לציון הרשב"י, ירד מהחמור והלך בפישוט ידיים ורגלים ואמר שראה שכל פמלי' של מעלה באו לכבוד הרשב"י, ועבור זה לא יכול לילך שם ברגליו.

(יב) אדמו"ר (שליט"א) [זצ"ל] אמר שאצלנו יש קפידה לעשות סעודת הודיה על ישועה, ושלא להיות כפוי טובה. ובשם אביו אמר: מקבל זיין יסורים באהבה קאן טרעפין אפי' באיי פראסטע מענטשין אויך, אבער צי דאנקען דעם אויברשטין פאר דעם גיטס איז אפילו בייא גרויסע ווינציק דא, בייא אינזערע עלטערין איז דאס גיוועזין.

(יג) אצל החסידים הקודמים כמו אצל ר' הערשעלע מהורדוק כשקם בבוקר הלך אצל המטות שבניו ישנים שם, לעיין אם שואפים הרוח, אויב זייע אטעמען, ואח"כ אמר אדאנק דיר גאט אז זיי לעבין.

(יד) פ"א אמר לרבי שלום מהורדוק, הצילני מדמים א', איך זאל ניט מאכין די געלד פאר אנאט.

(טו) מאדמו"ר הזקן זצ"ל מדוע אין אומרים לשם יחוד על הכנסת אורחים, לפי שגדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת פני שכינה.

(טז) מאדמו"ר זצ"ל מפראנקפורט בשנת תרנ"ב קודם ר"ה בסטולין, בייא דער צייט דארף קיין איד ניט האבין קיין סדר היום כי סדה"י שייך בזמן אחר אבל לא היום, אין היינט איז דאך די צייט וואס יעדער איד איז ווייט פין גשמיות, מיא דארף זעהן מען זאל ניט זיין אפ גילאזין בשביל טרדה ודאגה בשעת עבודה כי מה יועיל הדאגה והטרדה, העיקר כשמכינים עצמם להתפלל או ללמוד צריכים לשכוח מהכל, והכלל צריכים לדעת שבכל רגע יכולים לעשות הרבה וצריכים לראות בע"כ לעשות עובדות. ומה שנוגע לד' לעשות קבע, ומה

שנוגע לעצמו ארעי, ולא לחכות עד ער וועט האלטין דערבייא כי עייז יכולים לירד חיו, בזמן הקודם הי' שייך סדהיי שלא היו טרודים כ"כ אבל היום העיקר שלא לבלות הזמן לבטלה, מה שייך בין הזמן בין ר"ה לשאר ימים, גם בכל השנה צריכים לעשות כמו בר"ה ומי שטרח וכו', וזירז מאד על הלימוד כ"א כפי כחו הן פרשה חומש או משניות ולא להניח אפי' יום אחד בלי לימוד הגם שעה אחת מחויב ללמוד בכל יום.

(יז) מאדמו"ר הזקן זצ"ל, פין וואס זאל איך אן הויבין ריידן פין אכלל צי פין אפרט, פין אנארישקייט צי פין אשכל, דאס גרעסטע נארישקייט איז אשכל, דאס חיות וואס מע וויל באקומען מיט אשכל, קינדערלאך זיכט אייך שמחה פין וואס איר קענט. אומרים בשם צדיקים כי מה שעושים בשמחה יכולים לעבור על הכל, אפי' אברך ג"כ צריך לראות שלא לעשות הרבה חשבונות בעניניו לפי שבין כך איז ער דערינען, המדה הראשונה היא זריזות, ד"ה גיווארינט שלא להרבות חשבונות, ולסור מרע לעשות טוב, כ"א צריך לירא ויש מה לירא בכל רגע, גאטס וועלט אין גאטס תורה אין גאטס חיות וואס קערט אים אלע מינוט, ראיתי כתוב כי בכל נשימה יוצא החיות והשי"ת מחזירה וזה הכל כדי שיראו מה שעשו בזו הרגע, גם רגע אחד חשוב הרבה.

(יח) ר' פינע אמר לי היות שהיסוד של החסידות הי' להתרחק מהשקר וכמו שצוה ג"כ אדמו"ר זצ"ל מפרנקפורט ע"כ אצל החסידים הקודמים היו דיבורים מעט, ווייל זיי האבין ניט גיוואלט ריידן אזעלעכע זאכן וואס זיי האלטין נישט דערבייא, ור' מרדכי קאפיטקעוויטשער ז"ל אמר "אם לא שויתי ודוממתי" אם לא יש לי מדת ההשתוות עכ"פ ודוממתי זאל כאטשע זיין ודוממתי.

(יט) חג השבועות בקרלין תרפ"ט דיבר מהמגיד מטריסק זצ"ל וסיפרו פ"א לא נכנס לסליחות ושהה זמן רב בביתו והעולם שלחו אחריו פעם אחר פעם, והשמש הציק אותו בכ"פ שיכנס, עד שאמר להשמש דיר איז גרינג צי זאגין לך ה' הצדקה, אין היינטיגין יאהר וואס איז גיוועזין אזוי פיל צרות וכו' ואמר אדמו"ר (שליט"א) [זי"ע] שמזה יש לראות עד כמה יהי' לו מדת האמת שלא נשא פנים אפי' לה' ב"ה.

(כ) הסטאלינער זצ"ל אמר לאחד אין עושין מצות חבילות חבילות, כדי יענעם דער מיט צי ביילין, זה אמר לאחד שרצה לכבד לאיש נכבד על ברית מילה כיבוד אשר לא לפי כבודו כדי לבזותו בזה.

(כא) אדמו"ר זצ"ל מפרנקפורט אמר לאשתו של ש..... שתזהר באלו שני דברים שלא תאכל מאשין מצה, ולא תמסור בניה לבתי ספר התרבות, והוכיח מזה אדמו"ר (שליט"א) [זצ"ל] שהשני דברים שקולים כאחד.

(כב) אדמו"ר (שליט"א) [זי"ע] אמר בווארשע וכל עבדי המלך אשר בשער המלך, פי' מי שהוא עומד רק בשער המלך.

(כג) הרה"צ מסטאלין זצ"ל אסף פ"א כל הכסף שהי' אז בביתו ומסרם לאחד

שירוף חיש מהר לכפר הסמוך וימסור זה לאחד מאנשי שלומו דשם, כשנסע השליח לשם והגיע כבר ליער הסמוך כבר שמע הצעקות והיללות שהלכו מהכפר, וכשהגיע לשם ונכנס שם להבית והנה נשמע קול צוחה ויללות ובכיות עד אין שיעור, ונודע לו שזה כמה ימים שלא טעמו טעם מאכל, וכמעט שמתו כולם מיסורי הרעב, וישאל על אביהם שלא הי' בבית ואמרו לו בשביל שלא הי' יכול לסבול הצער מבניו הלך מהבית, גם הלך למצוא מעט עצים לחמם הבית כי הי' אז הקור גדול, השליח הוציא תיכף צרור הכסף ומסר להם ורצו מהר לחנות הסמוך וקנו מזון להחיות את נפשם, ובבוא אביהם כבר מצא מוכן ארוחה לפניו אשר החי' את נפשו בזה, כשחזר השליח ונכנס לחצר הסטאלינער זצ"ל שאל אותו הסטאלינער "נו גיטראפין" השליח לא הי' יכול להתאפק ופרץ בבכי "אבער גיטראפין" אמר לו הסטאלינער שיש כדי להוציא אלפים אבי איין מאל צי טרעפין.

כד) בליל הושע"ר הביאו פ"א המילטער עם דגים לפני הרה"צ מדראביטש כשעסק לעשות הושענות, וכשהביט על הדגים הוריד דמעות הרבה, והוכרחו ליקח בחזרה תיכף הדגים ממנו.

כה) ר' צבי אברך מראוונע שמע מהר' שמעריל מאיכפאלע, שהי' בעת שרבינו הק' הי' בטשערנוביל, ונסע משם ביום ה' וחזר לטשערנוביל בעש"ק וכאשר נכנס לבית ש"ב הרה"צ ר"א אמר לו רצון יריאיו יעשה, והשיב אשר אין אני ירא, ובסעודת ליל ש"ק כשאכל הדגים אמר שיתנו מעט מרור להדגים, והשיב אשר להדגים של ש"ק לא צריכים מרור, ובתפילת ש"ק שאל אותו ממי קיבל הנגינה של יחיד חי העולמים, והשיב שקיבל מאביו והוא מרבו ורבו מזקיננו, והוא הי' נתיב לא ידעו עיט (עיין לעיל אות ו'), וכאשר נפרדו זה מזה בקשו שלא יטריח א"ע ללות, והלך בהחבא בין המלואים, ובש"ק השני נתנו לו מרור להדגים כמנהגו ואמר כבר אמר הרה"צ מקארלין אשר דגים של ש"ק לא צריכים מרור.

המחבר